

ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

PROSPECTS OF STATE FINANCIAL CONTROL OF LOCAL BUDGETS

У статті узагальнено теоретичні положення щодо організації функціонування державного фінансового контролю місцевих бюджетів. Доведено, що державний фінансовий контроль місцевих бюджетів є складним і багатоетапним процесом. Проаналізовано практичні аспекти здійснення державного фінансового контролю за формуванням та використанням коштів місцевих бюджетів України, на основі чого надано оцінку його ефективності. Обґрунтовано необхідність та актуальність проведення державного фінансового контролю місцевих бюджетів із застосуванням державного фінансового аудиту. Акцентовано, що державний фінансовий контроль на місцевому рівні буде результативним тоді, коли він спрямовуватиметься не на виявлення і фіксацію порушень, а на їх попередження та профілактику. Встановлено, що невід'ємною частиною місцевого самоврядування і найважливішим чинником соціально-економічного розвитку територій повинен стати громадський контроль за формуванням і виконанням місцевих бюджетів. Зроблено висновок про необхідність посилення контролю на всіх етапах надходження та використання бюджетних коштів.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, державний фінансовий аудит, місцевий бюджет, громадський контроль, бюджетний контроль, формування місцевих бюджетів, виконання місцевих бюджетів.

В статье обобщены теоретические положения по организации функционирования

государственного финансового контроля местных бюджетов. Доказано, что государственный финансовый контроль местных бюджетов является сложным и многоэтапным процессом. Проанализированы практические аспекты осуществления государственного контроля за формированием и использованием средств местных бюджетов Украины, на основе чего дана оценка его эффективности. Обоснована необходимость и актуальность проведения государственного финансового контроля местных бюджетов с применением государственного финансового аудита. Акцентируется, что государственный финансовый контроль на местном уровне будет результативным тогда, когда он будет направляться не в выявление и фиксацию нарушений, а на их предупреждение и профилактику. Установлено, что неотъемлемой частью местного самоуправления и важнейшим фактором социально-экономического развития территорий должен стать общественный контроль за формированием и исполнением местного бюджета. Сделан вывод о необходимости усиления контроля на всех этапах поступления и использования бюджетных средств.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, государственный финансовый аудит, местный бюджет, общественный контроль, бюджетный контроль, формирование местных бюджетов, исполнение местных бюджетов.

УДК 336.14:352

<https://doi.org/10.32843/infrastruct36-58>

Гупаловська М.Б.

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені С.І. Юрія

Тернопільський національний економічний університет

The article summarizes theoretical provisions concerning organization of functioning of state financial control of local budgets. The scientific achievements of domestic experts concerning the study of theoretical and practical aspects of state financial control of local budgets have been investigated, and on this basis the author's vision of the necessity of researching perspective ways of solving budget control problems at the local level has been formed. It has been proved that state financial control of local budgets is a complex and multi-stage process because it covers all stages of the budget process. The practical aspects of state financial control over the formation and use of local budgets of Ukraine have been analyzed, on the basis of which its effectiveness has been assessed. The necessity and actuality of conducting the state financial control of local budgets with the use of the state financial audit has been substantiated, since the main issues of the state financial audit of local budgets are not only the verification of purposeful and legal use of funds, but also the analysis of the necessity and effectiveness of management decisions made by executive bodies and economic bodies. It is emphasized that state financial control at the local level will be effective when its current system will focus not on detecting and fixing violations, but on their prevention and prevention. It has been established that public control over the formation and implementation of local budgets should become an integral part of local self-government and a major factor in social and economic development of territories. The basic means by which the public will be able to control implementation of local budgets have been suggested. The ways of increasing the efficiency of functioning of budgetary control at the local level have been identified. The conclusion about the necessity of strengthening control at all stages of the receipt and use of budget funds directly during the planning and implementation of local budgets has been made. The proposed recommendations and proposals will enhance the efficiency of the system of state financial control of the use of funds of local budgets of Ukraine.

Key words: state financial control, state financial audit, local budget, public control, budget control, formation of local budgets, implementation of local budgets.

Постановка проблеми. Фінансова складова частина діяльності держави завжди має визначальне значення у правових і економічних процесах. Фінансові ресурси, необхідні для забезпечення інтересів територіальних громад, утворюються і реалізуються в місцевих бюджетах. Місцеві бюджети виступають ключовим елементом, який створює сприятливі умови для розвитку регіонів країни, а також розв'язання соціально-економічних проблем населення України. За обсягом фінансових ресурсів місцеві бюджети набувають усе біль-

шої ваги упродовж останніх років. За таких умов особливої важливості та актуальності набувають питання управління коштами місцевих бюджетів, важливим інструментом якого є фінансовий контроль на кожному етапі бюджетного процесу. Контроль у процесі планування та виконання місцевих бюджетів має важливе значення у забезпеченні їх ефективного формування та використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів здійснення державного фінансового контролю

місцевих бюджетів присвячені праці таких учених, як В. Андреєв, І. Басанцев, І. Ващенко, Н. Виговська, Н. Власюк, І. Данчевська, І. Дрозд, О. Кириленко, В. Мельничук, І. Микитюк, Д. Олійник, Н. Рубан, В. Симоненко, С. Слюсаренко, І. Стефанюк, В. Шевчук та ін.

Проте недоліки формування дохідної частини місцевих бюджетів та рівень порушень у використанні їхніх коштів свідчать про потребу дослідження перспективних шляхів вирішення проблем бюджетного контролю на місцевому рівні.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану державного фінансового контролю місцевих бюджетів та окресленні перспектив його удосконалення у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління бюджетними коштами має на меті забезпечення їх ефективного формування та цільового використання. Ключову роль у цьому процесі відіграє контроль.

Контроль за формуванням та виконанням місцевих бюджетів є складним і багатоетапним процесом, оскільки, згідно з Бюджетним кодексом України, він охоплює стадії складання та розгляду прогнозу місцевого бюджету і прийняття рішення щодо нього; складання проекту бюджету; розгляду проекту та прийняття рішення про місцевий бюджет; виконання бюджету, включаючи внесення змін до рішення про місцевий бюджет; підготовки та розгляду звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього [1].

Бюджетний контроль на місцевому рівні розпочинається зі складання проектів бюджетів. На цьому етапі місцеві фінансові органи здійснюють аналіз і контроль бюджетних запитів, поданих головними розпорядниками бюджетних коштів, на предмет

відповідності обсягів бюджетних коштів меті, їх пріоритетності, раціональності й ефективності.

Під час планування місцевих бюджетів відстежується низка проблем, зокрема: зосередження під час фінансування мережі бюджетних установ на кількісних, а не на якісних аспектах показників, що пов'язано зі збільшенням обсягів видатків, відсутність прозорості під час бюджетного планування на місцевому рівні, фокусування уваги на плануванні бюджетних показників, а не результатів, яких необхідно досягти, що не сприяє встановленню зв'язку між затраченими ресурсами й отриманими результатами, недосконалі механізми розрахунку дохідної частини місцевих бюджетів, недостатнє врахування стратегічних цілей бюджетної політики та пріоритетних напрямів економічного розвитку територій на багаторічну перспективу під час планування видаткової частини місцевих бюджетів.

Серед усіх стадій бюджетного процесу чи не найбільше державного контролю потребує стадія виконання бюджетів. Адже саме на цій стадії бюджетного процесу здійснюється практична реалізація фінансових планів та рішень шляхом доведення бюджетних ресурсів до їх кінцевих одержувачів із безпосереднім залученням до процесу значної кількості учасників.

Рівень економічного і соціального забезпечення фінансової стабільності окремих територій залежить від рівня виконання бюджетів.

Для вітчизняної практики є характерною стійка тенденція до зростання місцевих бюджетів (рис. 1), що пов'язується зі зростанням попиту на суспільні блага і послуги та потребою збільшення витрат на їх забезпечення.

Процеси децентралізації дали змогу суттєво наростити доходну частину місцевих бюджетів. Водночас фінансування більшої частини видатків,

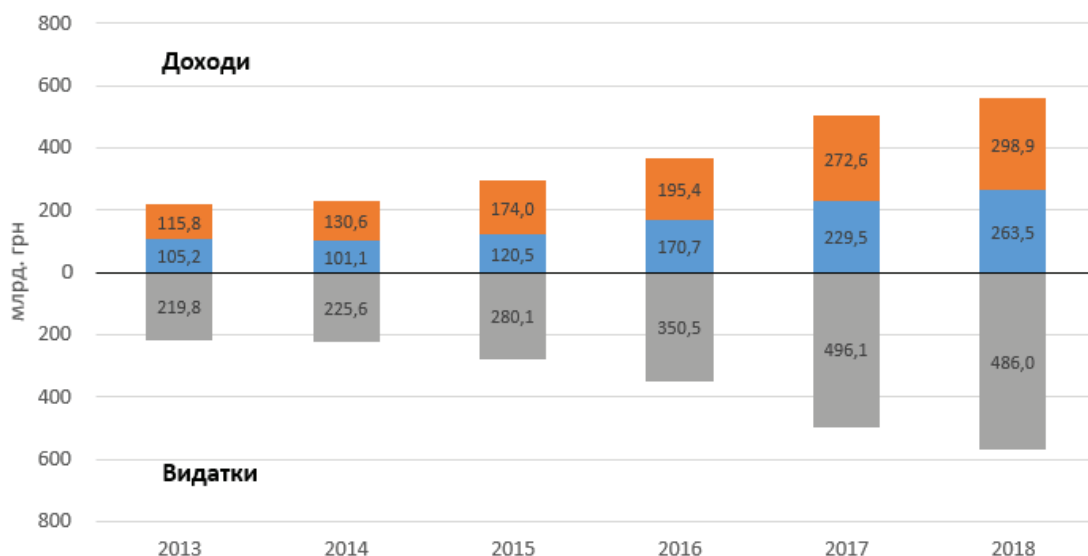

Рис. 1. Доходи і видатки місцевих бюджетів України

пов'язаних із життєдіяльністю територіальних громад, здійснюється за рахунок їхніх бюджетів.

У 2018 році до доходів місцевих бюджетів надійшло 562,4 млрд. грн., з яких 263,5 млрд. грн. – власні доходи, а 298,9 млрд. грн. – передані з держбюджету, а витратили з місцевих бюджетів 486,0 млрд. грн. Найбільшими статтями видатків були: загальноосвітні школи (16,3% усіх видатків місцевих бюджетів), субсидії ЖКГ (11,6%), лікарні загального профілю (7,6%), допомога малозабезпеченим сім'ям (7,4%), ремонт та будівництво доріг (5,8%), дитсадки (5,6%), житлово-комунальне господарство (5,3%) та утримання органів місцевої влади і місцевого самоврядування (4,8%). Сумарно на їх фінансування пішло майже дві третини усіх видатків місцевих бюджетів [2].

З метою підвищення рівня управління бюджетними ресурсами на місцях, оптимізації видатків місцевих бюджетів і зміцнення їхньої доходної частини та в межах посилення контролю за виконанням місцевих бюджетів упродовж 2018 року органами Держаудитслужби проведено 82 контрольні заходи з питань виконання місцевих бюджетів різних рівнів, з яких 9 ревізій та 73 аудиту. Цими контрольними заходами засвідчено наявність низки

проблем та недоліків при управлінні державними ресурсами, встановлено численні випадки незаконного та неефективного витрачання бюджетних коштів, а також існування суттєвих резервів для наповнення доходної бази місцевих бюджетів.

Загалом у 2018 році майже 10,4 млн. грн. виділено з місцевих бюджетів з порушенням законодавства, з яких завдяки вжитим заходам забезпечено відшкодування порушень на рівні 47,2%, або 13,0 млн. грн. (табл. 1).

Як свідчать дані таблиці, найбільше порушень виявлено у Вінницькій області, а виділення коштів із місцевих бюджетів Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Закарпатської, Рівненської, Сумської та Хмельницької областей у 2018 році відбувалося без порушень.

Завдяки вжитим заходам до місцевих бюджетів повернуто майже 37,5 млн. грн., понад 47,7 млн. грн. надійшло додаткових доходів до місцевих бюджетів, а також майже 5,8 млн. грн. надійшло доходів до спеціального фонду бюджетних установ і організацій, що фінансуються з місцевих бюджетів тощо.

Досліджуючи ці питання у своїх попередніх наукових працях [4], ми вказували на те, що

Таблиця 1

Обсяги виявлення та відшкодування порушень під час виділення коштів із місцевих бюджетів у розрізі регіонів за 2018 рік

№ з/п	Регіон	Сума виявлених порушень під час виділення коштів із місцевих бюджетів (тис. грн.)	Сума відшкодованих порушень (тис. грн.)
1	Вінницька обл.	6024,68	878,62
2	Волинська обл.	100,00	100,00
3	Дніпропетровська обл.	225,90	5,19
4	Донецька обл.	83,50	83,50
5	Житомирська обл.	0,00	0,00
6	Закарпатська обл.	0,00	0,00
7	Запорізька обл.	908,33	40,00
8	Ів.-Франківська обл.	0,00	0,00
9	Кіровоградська обл.	0,00	0,00
10	Луганська обл.	0,00	0,00
11	Львівська обл.	356,43	324,03
12	Миколаївська обл.	0,00	0,00
13	Одеська обл.	47,50	40,00
14	Полтавська обл.	470,23	284,58
15	Рівненська обл.	0,00	0,00
16	Сумська обл.	0,00	0,00
17	Тернопільська обл.	118,53	118,53
18	Харківська обл.	798,77	652,06
19	Херсонська обл.	83,21	83,21
20	Хмельницька обл.	0,00	0,00
21	Черкаська обл.	165,65	131,47
22	Чернівецька обл.	190,18	0,00
23	Чернігівська обл.	97,85	49,65
24	м. Київ та Київська обл.	691,49	587,99
	Разом	10362,25	3378,83

Джерело: складено на основі [3]

один з основних підходів до завдань державного фінансового контролю місцевих бюджетів полягає в тому, щоб виявити фактичний стан справ, зіставити його з цілями, оцінити ситуацію і запропонувати, якщо буде потреба, заходи щодо покращення ситуації.

На нашу думку, такий підхід на практиці повною мірою реалізує широке застосування у контрольній практиці державного фінансового аудиту.

Державний фінансовий аудит місцевих бюджетів – це вид державного фінансового аудиту, спрямований на проведення аналізу та перевірки законності й ефективності формування (складення, розгляд, затвердження) і виконання місцевих бюджетів, правильності ведення бухгалтерського обліку об'єктами аудиту, достовірності їхньої фінансової та бюджетної звітності, функціонування системи внутрішнього контролю та стану внутрішнього аудиту, а також стану використання рухомого і нерухомого майна, коштів, землі, природних ресурсів, що перебувають у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, та об'єктів їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [5, с. 108].

Основними завданнями державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів є такі:

- оцінка стану формування і рівня виконання місцевого бюджету;
- виявлення причин, які негативно впливають на виконання місцевого бюджету;
- окреслення шляхів удосконалення управління бюджетними коштами, державним і комунальним майном, зокрема можливості збільшення обсягів доходів бюджету [6, с. 108].

За останній час проведені державні фінансові аудити місцевих бюджетів свідчать, що місцеві бюджети мають високий ресурсний потенціал та переважно спроможні самостійно забезпечити надання на належному рівні соціальних послуг жителям громад області. Водночас виявлено окремі чинники, що не сприяють максимальному залученню додаткових джерел доходів, ефективному управлінню фінансовими, майновими і земельними ресурсами. До прикладу, Управління західного офісу Держаудитслужби України у Тернопільській області проведено державний фінансовий аудит виконання бюджету м. Бережани за період від 01.01.2016 р. до 31.01.2019 р. Аудиторське дослідження засвідчило, що цей бюджет має резерв щорічних додаткових надходжень у сумі 1683,29 тис. грн. та резерв економії бюджетних коштів у сумі 1436,18 тис. грн. Водночас неефективно використано 3665,44 тис. грн. бюджетних коштів і недоотримано 1379,86 тис. грн. доходів бюджетом м. Бережани [7].

За результатами проведеного державного фінансового аудиту надано низку пропозицій

для забезпечення максимального наповнення бюджету м. Бережани, підвищення ефективності використання наявних фінансових ресурсів та управління комунальним майном.

Як бачимо, своєчасне проведення державного фінансового аудиту здійснює вагомий вплив на ефективність використання бюджетних коштів. Водночас залишається проблема неврахування або часткового врахування посадовими особами підконтрольних об'єктів пропозицій щодо резервів наповнення бюджетів і ефективності їх використання.

Дієвий контроль на всіх стадіях бюджетного процесу стосовно місцевих бюджетів загалом забезпечує його належне формування і виконання. Особливістю фінансового контролю на місцевому рівні є участь великої кількості суб'єктів. Нині контролюючими повноваженнями у сфері місцевих бюджетів наділені органи як державної влади, так і місцевого самоврядування, а також громадські інститути. Функціонування фінансової системи країни в умовах демократії передбачає необхідність постійного всебічного контролю з боку громадськості за процесами формування та використання суспільних фінансових ресурсів. Оскільки, з одного боку, бюджети формуються в основному за рахунок податків, платниками яких є громадяни, а з іншого боку, населення є споживачем загальносуспільних благ та послуг, що фінансуються за рахунок бюджетів, то громадськість зацікавлена у здійсненні контролю за тим, як використовуються їхні кошти, які акумульовані у бюджеті.

Однак нині є певні проблеми, що перешкоджають представникам громадськості повноцінно реалізовувати надані їм права, до яких можна віднести:

- відсутність нормативно-правової бази, що регламентує права громадян із здійснення бюджетного контролю;
- відсутність досвіду громадян та їх об'єднань щодо здійснення контролю за формуванням та використанням бюджетних коштів;
- обмежена кількість бюджетної інформації, що оприлюднюється у засобах масової інформації.

Як бачимо, на сучасному етапі відсутні достатні передумови для проведення ефективного громадського бюджетного контролю, однак широке залучення громадських делегатів до процесу розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів створить підґрунтя для ефективного вирішення стратегічних завдань регіону і попередить виникнення соціально-політичних конфліктів.

З огляду на вищезазначене, висока ефективність контролю місцевих бюджетів можлива лише за умови поєднання інспектування, державного фінансового аудиту місцевих бюджетів та громадського контролю. Таке поєднання дає змогу комплексно оцінити стан виконання місцевого бюджету як із погляду дотримання бюджетного процесу на

всіх його стадіях, законності операцій із бюджетними коштами, так і щодо ефективності управління комунальним майном усіма суб'єктами на місцевому рівні.

Висновки з проведеного дослідження. Підвищення результативності державного фінансового контролю місцевих бюджетів сприятиме зростанню показників соціально-економічного розвитку певного регіону, зменшенню масштабів тіньової економіки й економічних злочинів та покращить рівень добробуту населення. З огляду на це, діяльність органів місцевого самоврядування в частині бюджетного управління повинна бути законна, ефективна та максимально прозора і відкрита для громадян країни. Тому у перспективі доцільно проводити дослідження підвищення ролі громадського контролю у бюджетному процесі на місцевому рівні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бюджетний кодекс України зі змінами і доповненнями: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 01.10.2019).
2. Доходи і видатки місцевих бюджетів: коротко про головне. *Ціна держави*. 2019. URL: <http://cost.ua> (дата звернення 15.10.2019).
3. Звіт про результати роботи Державної аудиторської служби України, її міжрегіональних територіальних органів за 2018 рік. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/139470> (дата звернення 16.10.2019).
4. Гупаловська М.Б. Практика і проблематика фінансового контролю за виконанням місцевих бюджетів. *Світ Фінансів*. 2014. № 4. С. 82–87
5. Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту місцевих бюджетів: Постанова Кабінету Міністрів України від 04. 07. 2018 р. № 578. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 16.10.2019).
6. Данчевська І.Р. Перспективи розвитку державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. *Інтелект XXI*. 2017. № 5. С. 107–110.
7. Звіт за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджету міста Бережани за період з 01.01.2016 по 31.01.2019. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=148980> (дата звернення 18.10.2019).

REFERENCES:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010) Byudzhetnyy kodeks Ukrainy : Zakon vid 08.07.2010 № 2456-VI iz zminamy ta dopovnennnyamy [Budget Code of Ukraine : Law of 24.07.2010 № 2456-VI with amendments and additions]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (accessed 01 October 2019).
2. Tsina derzhavy (2019) *Dokhody i vydatky miscevykh bjudzhetiv: korotko pro gholovne* [Local budget revenues and expenditures: briefly the main thing]. Available at: <http://cost.ua> (accessed 15 October 2019).
3. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrainy (2019) *Zvit pro rezul'taty roboty Derzhavnoji audytorskoji sluzhby Ukrainy, jiji mizhregionalnykh terytorialnykh orghaniv za 2018 rik* [Report on the results of the work of the State Audit Service of Ukraine, its interregional territorial bodies for 2018], Kyiv. Available at: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/139470> (accessed 16 October 2019).
4. Hupalovska, M.B. (2014) *Praktyka i problema tyka finansovogho kontrolju za vykonannjam miscevykh bjudzhetiv* [Practice and problems of financial control over the implementation of local budgets]. *Svit Finansiv*, vol. 4, pp. 82–87.
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018) *Pro zatverdzhennja Porjadku provedennja Derzhavnoju audytorskoju sluzhboju, jiji mizhregionalnykh terytorialnykh orghanamy derzhavnogho finansovogho audytu miscevykh bjudzhetiv*: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.07.2018 r. № 578 [On Approval of the Procedure of Conducting the State Budget Audit of Local Budgets by the State Audit Service, its Interregional Territorial Bodies]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (accessed 16 October 2019).
6. Danchevska, I.R. (2017) *Perspektyvy rozvytku derzhavnogho finansovogho audytu vykonannja miscevykh bjudzhetiv* [Prospects for development of the state financial audit of the implementation of local budgets]. *Intelekt XXI*, vol. 5, pp. 107–110.
7. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrainy (2019) *Zvit za rezul'tatamy derzhavnogho finansovogho audytu vykonannja bjudzhetu mista Berezhany za period z 01.01.2016 po 31.01.2019* [Report on the results of the state financial audit of the implementation of the budget of the city of Berezhany for the period from 01.01.2016 to 31.01.2019]. Available at: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=148980> (accessed 18 October 2019).

PROSPECTS OF STATE FINANCIAL CONTROL OF LOCAL BUDGETS

The actuality of the problem. The financial component of government activity has always determinant importance in legal and economic processes. Financial resources needed to support the interests of local communities are created and implemented in local budgets. Local budgets appear a key element that creates favorable conditions for development of the regions of the country and for solving social and economic problems of the population of Ukraine. By volume of financial resources, local budgets have become increasingly important in recent years. Under such conditions, the issues of local budget funds management, the important instrument of which is financial control at every stage of the budget process, obtain particular importance and actuality.

Results. Management of budgetary funds is intended to provide their efficient formation and proper use. Control plays a key role in this process.

Control over the formation and execution of local budgets is a complex and multi-stage process as it covers all stages of the budget process. Among all stages of the budget process, whether or not the stage of budget execution requires the most of the state control. It is at this stage of the budget process that the practical implementation of financial plans and decisions is made. The level of economic and social security for financial stability of individual territories depends on the level of budget execution.

For domestic practice a durable tendency for growth of local budgets, which is associated with increased demand for public goods and services and the need to increase the cost of providing them is typical. In 2018, local budgets received UAH 562.4 billion, and expenditures from local budgets amounted to UAH 486.0 billion. In order to improve the management of local budget resources at the places, optimization of local budget expenditures and strengthening of their revenue part, and within the framework of strengthening the control over implementation of local budgets during 2018, the State Audit Office conducted 82 control measures on implementation of local budgets of different levels, which witnessed the presence of a number of problems and shortcomings in management of public resources, numerous cases of illegal and inefficient spending of budget funds, as well as the existence of significant reserves for filling up the revenue base of local budgets.

Thanks to the measures taken, almost UAH 37.5 million was returned to local budgets, over UAH 47.7 million of additional revenues to local budgets was returned, as well as almost UAH 5.8 million of revenues was returned to the special fund of budgetary institutions and organizations financed from local budgets.

Along with inspection of wide application, such form of control over local budgets acquires the state financial audit which not only fixes problems but also is able to investigate the nature and causes of deviations found, to offer recommendations for their elimination.

State financial audits of local budgets show that local budgets have a high resource potential and are mostly able to independently provide social services to residents of the region. At the same time, some factors have been identified that do not contribute to the maximum attraction of additional sources of income, effective management of financial, property and land resources.

Public control over the formation and implementation of local budgets should become an integral part of local self-government and a major factor in the social and economic development of the territories.

Conclusions. Increasing the effectiveness of the state financial control of local budgets will help to increase social and economic development of a particular region and improve the level of well-being of the population. Accordingly, in the future, it is advisable to conduct research on increasing the role of public control in the budget process at the local level.